

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 10. NOVEMBER 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 45.

Španělska radost i pláč

Poslední diktátor na západ od Krušných hor odmítal odejít z tohoto světa jako důchodce a i na smrtelné posteli tpeť zubu nehty na své pozici šéfa státu, šéfa jedné porobené strany Falangy, která se od konce 30. let nazývá liberálně "Národní fronta", šéfa vlády a armády, jedním slovem — Caudillo. Přelozna do němčiny znamená tento výraz tolik co Führer, v rychlopalné italštině pak Duce.

Na východ od Krušných hor je jednolitě zbarvených Führerů, caudillos a duces více než dost, snad dokonce přehrášle, ke škodě lidstva, současnosti a budoucnosti, o mýlnosti ani nemluvě. Téměř po čtyřicet let se Francovi oficiálně říkalo — Caudillo. Titul si vysloužil tím, že za pomoci fašistických přátel utopil v krvi mládou španělskou republiku, zavedl ve zvrácené zemi fašistický režim, vytvořil ze Španělska policejní stát a své odpůrce a kritiky posílal do vězení nebo přímo na smrt.

Jeho jméno poprvé prolétlo světem 18. července 1936, kdy hrstka generálů zahájila povstání proti navzdle republice a roz-
poutala občanskou válku. Druhá španělská republika z let 1931-36 byla prvním vážným pokusem v dějinách země nechat lid rozhodovat o národním osudu a vymanit zemi z nad-
vlády majetné a tradicionalistické církve a konzervativních velkostatkářů.

Od počátku půlce se ho aktivně účastnil tehdy 44letý Franco. Přičetl z Kanárských ostrovů do Tetanu ve španělském protektorátu Maroka a postavil se v čele cizinecké legie a "Maurů", obávaných afrických jednotek, po bok vzbouřenců. Když v prvním roce občanské války padli povstalečtí vůdci Nola a Sanjurjo, dal se Franco vyhlásit novým vůdcem.

Franco dostával veškerou vojenskou pomoc od Hitlera a Mussoliniho, jeho protivníci od Sovětského svazu, který financoval i nasazení tzv. internacionálních brigád. Zkoušely se nové zbra-
ně, vyhodnocovala se technika hromadného usmrcování pro
příští válku, válku světovou.

Francova cesta k moci trvala tři roky, během nichž zahynuly na obou stranách statisíce lidí, byly pobořeny nenahraditelné historické památky, země upadla do chudoby, nedostatku a in-
flace. Za druhé svět. války bylo Španělsko údajně neutrální,

ale svou "modrou divízi" poslal Franco na pomoc Hitlerovi proti Sovětskému svazu. Po porážce Hitlera a Mussoliniho se zved-
la nová vlna odporu i proti Francovi — v roce 1946 VS OSN
jeho režim odsoudilo a usneslo se, aby členské státy OSN od-
volaly ze Španělska své diplomatické zástupce.

Mezinárodní izolace trvala do roku 1950, kdy další VS OSN
rezolucí z roku 1946 na návrh USA odvolalo. Sovětům poslušné
"strany & vlády" však setrvaly tvrdošíjně na starém stano-
višti. Španělská komunistická strana, vedená starou revo-
lucionářkou Dolores Ibaruri, požadovala za Stalínova živobytí
neobyčejné milosti u kremelského dvora, ale protože se nedoká-
zala pochytit žádnými podstatnými úspěchy na půdě mateř-
ského Španělska, přišla Ibaruri na index. Poděno, že ji ne-
postihl osud Dimitrova, Togliattiho a dalších funkcionářů me-
zinárodního komunismu, kteří se stali centry v Kremlu ne-
pohodlnými.

V druhé polovině 50. let a v letech 1962-64 se projevil silný
odpor proti Caudillovi a to nejen mezi dělnictvem, ale i v cír-
kvi, armádě, studentských spolcích, inteligenci a dokonce i v
řadách tzv. velkobouržoazie a samotných falangistů.

Oč více se Franco dostával do pozice "osamělého běže", o to
více se bránil nárokům lidu Španělska. Počátkem 70. let si
předal funkci předsedy vlády do rukou Carrera Blanca a po je-
ho smrti při atentátu si vybral Ariase Navarra, aby uskuteč-
nil jakési "kosmetické" úpravy režimu, ale Navarro rychle
zjistil, že z jeho plánů na sebeupatrnější liberalizaci (zákon o
politických sdruženích, odhorech atd.) zůstávají po rozhodnutí
staršího diktátora trosky. Tak tedy kapituloval.

Franco sám upravit následnictví dvěma zákony: první z roku
1947 stanovil, že po jeho smrti má být v zemi obnovena monar-
(Pokrač. na str. 2)

STRATEGIE NEBO OMYL

s otazníkem, se dají nazvat
poslední změny prezidenta
Forda, nejenom ve vládě, ale
i na jiných, klíčové důleži-
tých místech, včetně Centr.
Intelligence Agencie. S otaz-
níkem, poněvadž do této do-
by nebyl prezidentem ozná-
men jediný důvod, který by
veškeré, vesměs velmi dů-
ležitě změny a opatření po
stránce strategické dokazo-
val se zaměřením na dnešní
politickou situaci ve světě a
také na stávající poměry ve
Spojených státech. Až na
prezidentovo prohlášení, kte-
rým odpověděl na dotaz no-
vinářů, že změny, které pro-
vedl, byly z jeho vlastní in-
ciativy a že hlavním jejich
účelem je mít kolem sebe
pouze svoje vlastní lidi, aby
mohl v klidu pracovat.

Aby mohl prezident v klidu
pracovat, je jistě velmi dů-
ležitá věc, neméně však je
důležité, zda tyto lidi, vyba-
vení prezidentovou plnou dů-

věrou — budou mimo věr-
nosti prezidentovi — mít ta-
ké dost morální odpovědnos-
ti, aby sledovali i zájmy své
země. Je ale zcela jisté, že
nedaleká budoucnost ukáže,
co náhle provedenými zmé-
nami prezident skutečně sle-
doval. Nám se zdá, poněvadž
nově jmenované osoby jsou
známí činovníci organizač-
ního aparátu Republikánské
strany, že šlo o hlavní forma-
ci před zahájením hlavní
kampaně příštích president-
ských voleb.

Ze všech nových změn a o-
patření, nejenom v USA, ale
ve světě vzbudilo největší po-
zornost propuštění ministra
národní obrany Schlesinger-
a, jehož rekord ve vládě a
hlavně právě na úseku obra-
nyschopnosti Spojených stá-
tů byl opravdu prvotřídní a
bez kazu, jak dokazovaly je-
ho zprávy o stupňovaném
zbrojení Sovětského svazu,
před kterým jak prezidenta
tak i oba zákonodárné sbory
varoval. Že se nerozpakoval

to činit ani s ohledem na to,
zda se to hodí nejenom So-
větskému svazu, ale snad i
některým "budovatelům" dé-
tente ve Spojených státech.
Byl také na nejvyšší míru
populární u členských států
obraného společenství NA-
TO, kteří v něm právě vi-
děli tu největší záruku —
i tam tato změna nebude v
žádném případě připočtena
Spojeným státům k dobru.
Světová politika a diploma-
cie bude však kráčet dál, —
a opět jenom budoucnost
dokáže — zda-li druhé slovo
titulu našeho článku — ne-
bylo opodstatněné! FIN

ČÍNSKÝ NÁZOR

Hlavní stranický deník Mao-
vy Číny uveřejnil úvodník
na téma, že díky sovětské
agresivitě "neexistuje ve
světě žádné uvolnění napě-
tí", že "hrozba války se stá-
le stupňuje", a že NATO má
učinit vše pro posílení své
"jednoty a obrany".

Zákony détente

Ferdinand Peroutka

Posledně jsme vzpomínali,
jak mírová existence byla
vyhlášena, jak potom — u-
vnitř této koexistence — so-
věty tajně dopravovaly své
atomické zbraně na Kubu.
jak po jiných stránkách sym-
patický Nikita Chruščov se
vypínal a vyhrožoval, jak
jedním dechem vyhlásil mír
i osvobodovací války. A so-
věty — za koexistence —
vojensky vpadly do Maďar-
ska, potom do Českosloven-
ska. To strategicky zname-
nalo: do boku západního o-
branného soukromství. Jak
je dnes, za détente?

Občas výjde článek s titu-
lem "Není détente morálně
slepá?" Po všech jednáních,
po Helsinských svět zůstává
morálně rozštěpen. Když
člověk chce cestovat nebo se
oženit, když chce vyjádřit
své mínění, když chce studo-
vat, mít úspěch v životě,
jsou pro to ve dvou částech
světa rozličné zásady. Je to
velké téma, ale přejme se
nejdříve, nabývá-li détente v

některých myslích — politic-
ky slepá. Jestliže někdo chce
vést studenou válku, tu, jak
se zdá, učiní nejlépe, jestliže
bude pěstovat a rozšiřovat
mínění, že studená válka
neexistuje, že je to věc mi-
nulosti. Nikdo jiný toto ne-
tvrdí tak často jako sověty.
Jakoby mnoho nevysvětlitel-
ně zaspal, tu a tam profesor
historie na západní universi-
tě ještě napíše článek o tom,
že západ opomenul "reagovat
na skutečný svět", "odpově-
dět na liberalisaci sovětské
politiky". Těžko říci, odkud
se takové vidění na profeso-
ra sneslo. S jeho výjimkou
celkem každému je známo,
že západ často reagoval do-
konce s přehnaným nadše-
ním. Dohoda mezi západem
a východem za druhé světo-
vé války, potom mírová ko-
existence, potom détente —
všechno toto vzniklo jako od-
pověď na předpokládanou li-
beralisaci sovětské politiky.
Byly významné oběti tohoto
předpokládání. Americký pre-

sident Roosevelt zemřel roz-
čilen a hluboce zklamán. Čes-
koslovenský prezident Beneš
byl přímo rozdrčen.

Je dáno, že západní člověk
nesnadno chápe "skutečný
(Pokrač. na str. 3)

SMUTNÁ ZPRÁVA

V pondělí třetího listopadu
zemřel bývalý dlouholetý
místopředseda Českosloven-
ské vlády a po svém odchodu
do exilu i dlouholetý člen
Rady svobodného Českoslo-
venska, Dr. Petr Zenkl, před-
seda čs. strany Nár. soc. a bý-
valý, také dlouholetý primá-
tor Prahy. Dožil se účtyhod-
ného stáří jedenadvadesátí
let. Za nejpozitivnější úsek
činnosti Dr. Zenkla pokládá-
me jeho činnost předsedy U-
střední sociální pojišťovny,
která byla světem uznávána
za nejpokrokovější sociální
instituci na světě.

O ČESKOSLOVENSKU

Přísaha na Staroměstském náměstí

Osmadvacátý říjen, den zrodu republiky se v Československu neslavil. Zato se nezapomene na "Velkou říjnovou socialistickou revoluci". Osmého listopadu, jako jedné z "atrakcí," se Praze na Staroměstském náměstí konala slavnostní přísaha příslušníků vojenských útvarů a vojsk ministerstva vnitra.

Bez obdoby

Americký list International Herald Tribune přinesl článek o přemístění děkanského chrámu v Mostě, včetně nákresu. Autorka označuje přestěhování za čin, který nemá ve světě obdoby. Uvádí, že přemístění provedl tým předních čes. odborníků a techniků za pomoci nejmodernější regulační techniky včetně samočinného počítače, který neustále sledoval všechny fáze přesunu i všechny odchylky a automaticky je vyrovnával. Přestěhování trvalo měsíc a jak autorka píše, během této složité operace, kdy byla v pohybu stavba vážící 12 tisíc tun, nepadla a nepraskla na staré střeše děkanského chrámu jediná taška.

Streptokokové sympóziu

se konalo v Liblicích u Prahy v Domě vědeckých pracovníků, kterého se vedle početné skupiny československých odborníků zúčastnilo na šedesát odborníků z Evropy, Afriky, Asie a obou Amerik. Předmětem jednání byly otázky prevence nákaz a jejich následků.

Kontrakt na výstavbu první etapy silnice z Radešského Mlýna do Jablonce nad Nisou v hodnotě přes deset milionů rublů podepsalo Československo s Polskem. Pracovníci polského podniku zahraničního obchodu Budimex zahájí výstavbu v prosinci. Nový úsek silnice má vyřešit obtížný příjezd do Jablonce.

Rozvoj vinohradů

Na Slovensku skončilo vinobraní. Spokojení jsou i v modrokamenské oblasti nedaleko Bratislavy, která patří mezi nejmladší vinařské oblasti republiky. Zdejší vinohrady se neustále rozšiřují a pro nejbližší léta se počítá se sklizní osmi set vagonů hroznů za sezónu.

ČERNÉ DIVADLO ZNOVU V NĚMECKU

Ještě neuplynul ani rok od posledního zájezdu pražského Černého divadla s Dějinami Prahy, které se teprve po zahr. zájezdech dočkaly svého uvedení a soubor se představuje s programem "Létající velociped," který uvedl např. ve Stuttgartu a Frankfurtu. V pořadí osmý pořad nás zavede do květinového světa secese. Námětem je láska, která překoná všechny překážky. Petr, mladý vynálezce a jeho Jana jsou zasaženi Amorovým šípem. Petr má velký sen, chce sestavit létající kolo. To se nejdříve nepovede, ale pomocí Amora, vyživení protivníka, erotického svádění a silou lásky se velociped nakonec přece jen zdvihne do vzduchu a jede s párem do sedmého nebe lásky.

Výstava CONECO 75

skončila v Brně. Coneco je mezinárodní pravidelnou schůzkou (koná se od roku 1967) předních architektů a odborníků ve stavebnictví a letos se jí účastnilo sto československých a šedesát zahraničních vystavovatelů z Polska, Maďarska, Dánska, Finska, Norska, Itálie, Rakouska, NSR a SSSR. Výstava letos vzbudila také zájem širší veřejnosti, protože řada exponátů se týkala výstavby rodinných domků a pomoci domácím kutilům.

Přístav dvou moří

V Bratislavě pokračuje výstavba přístavu Pálenisko, který bude mít kapacitu 4.200.000 tun. První etapa výstavby má být dokončena v roce 1980. Přístav se staví v souvislosti s mezinárodním kanálem Rýn-Mohan-Dunaj. Bratislava se stane přístavem dvou moří: Severního a Černého.

Řepnou kampaň

zahájil letos cukrovar v Brodku u Přerova už po čtyřicetileté pauze. Závod prošel velkou rekonstrukcí: byla postavena nová vápenka a hašenka s mechanickou skládkou koksu a vápenice a upravena surpárenská varna s odstředivkami. Snížila se tak namáhavost práce i počet pracovníků a zlepšilo se pracovní prostředí. Nicméně i zde musí vypomáhat brigádníci — většinou důchodci. A tak je to jako v té staré české pohádce z našeho dětství: tahal dědek řepu...

Náročné, až nejnáročnější

Listopadové plénum uvedlo do módy přídavné jméno "náročné", a tak všichni — kteří chtějí dokázat, že se drží linie strany na sto procent, jsou nároční, náročnější, nejnáročnější. Držitelem celostátního rekordu náročnosti je patrně šéfredaktor Literárního měsíčníku Oldřich Rafaj, který v dvouminutové poznámce rozumoval onedlouho na stanici Hvězda takto:

"Řekl bych, že chceme v náročnější jednotě formulovat stanoviska českého socialistického umění... budeme chtít odpovídat na náročnou atmosféru příprav 15. sjezdu... Chceme tento úkol plnit také dlouhodobou, velmi náročnou koncepcí spolupráce... a chceme také tento úkol plnit dlouhodobou, koncepčně náročnou spoluprací s bratrskými časopisy socialistických zemí... Chceme tedy, aby Literární měsíčník v příštím roce vstupoval mnohem náročněji do politicko-sociálního kontextu..."

Sím sala bum! Kouzelné slůvko je zde a vše se vyřeší: Bude-li každý z nás náročný, je celý národ z kvádrů! Několik dní před touto svou rozvědkou v náročnosti vystoupil Oldřich Rafaj na stanici Praha ve vysílání pro Čechy a Slováky v zahraničí. Zde pro změnu hovořil o kladech. Začal takto: "Vývoj současného českého a slovenského umění lze charakterizovat jedním slovem jako pozitivní..." Své smělé tvrzení Oldřich Rafaj také hned dokázal: "Přece není náhoda, že v posledním období přibývalo mezi československými spisovateli a básníky pět nových národních umělců: Josef Rybák, Jiří Taufer, Bohumil Říha, Miloš Kratochvíl a Josef Toman." Potud důkaz Oldřicha Rafaje o pozitivním vývoji našeho umění. Na hodnotu literárních prací pěti nových národních umělců je možné mít nejrůznější názory. Krátka, kdykoli se mohla vyjadřovat svobodněji, je nikdy příliš váž-

ně nebrala. Třeba by nikomu ani ve snu nenapadlo, stavět Josefa Rybáka do jedné řady s opravdovými národními umělci jako jsou Josef Hora, Petr Bezruč, Vítězslav Nezval a Jaroslav Seifert. Ale budiž, vkus se různí a státní vyznamenání umělců jsou vždycky dost problematická. Háček důkazu Oldřicha Rafaje o pozitivním vývoji našeho umění je jinde:

Všichni nově jmenovaní národní umělci dostali svůj honorární titul za literární práce, které napsali před začátkem nynějšího režimu na jaře roku 1969. Nebo snad byli vyznamenáni jen za svůj politický postoj po tomto datu? Bud' jak bud', vše je náročné, náročnější, nejnáročnější, jak nám to přikázalo listopadové plénum.

J. Dresler

Španělska radost...

(Pokrač. ze strany 1.)

chic, druhým z roku 1969 jmenuje svým nástupcem vnuka posledního španělského krále Alfonse XIII. — dneš 37letého Juana Carlose. Tento princ zastával funkci hlavy státu již loni při Francově nemoci, ale pouze 45 dní, pak se Caudillo vrátil. Říká se o něm, že má umírněné liberální smýšlení, ale jinak se nechal slyšet, že "zůstane věrný autoritativním zásadám Francovy vlády". Zda to myslí vážně a upřímně? Navíc si ale zneplácel mnoho Španělů letos v září, kdy se nepřihlásil k šéfu za mládež pro k smrti odsouzení.

Jeden z hlavních problémů je však v tom, že dnešní Španělsko již není tím Španělskem, které v roce 1947 v referendu rozhodlo o obnově monarchie a také jeho hranice nejsou ohraničeny ostnatým drátem a zde a na hranicích nejsou instalovány vražedné samostřily, naaranžované proti vlastním lidem. Španělé, kteří na rozdíl od východních komunistických diktátorů mají nejlépe k splnění a plnění usazení, i když zbytečného, v Helsinkách, se obeznámili na svých valných cestách po světě s demokratickými zásadami a touží po jejich zavedení i doma.

Otázkou je, zda na tyto požadavky bude stačit "umírněné liberální smýšlení" Jeho Veličenstva krále Juana Carlose.

JAN RYBA

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici AL do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou AL vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci v Evropě a také platby za EL je možno okamžitě přeručovat na níže uvedenou poštovní schránku a konto.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Platit můžete:

• bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 64 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfr. 85. Připíše účel platby: EL

• červenou poštovní poukázku (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Flm. 70, Postfach 70 0251 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postcheckkonto 3231 90 — 608, Postcheckbank Frankfurt.

• v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (čistou obdržíte zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplníte ve všech dílech: nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postcheckkonto 3231 90-608, Postcheckbank Frankfurt/M. a adresu FK, 6 Flm. 70, Postfach 70 0254.

• ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním "Z. G. Americké listy" • převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. O. Beststr. 8033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P3-622 890".

Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,50

ve Švýcarsku ročně SFr. 50,00, pololetně SFr. 25,00, čtvrtletně SFr. 13,00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

Jawa do světa

Převážná většina motocyklů vyrobených v podniku Jawa v Týnci nad Sázavou je určena na export do šedesáti zemí pěti světadílů. Jen do SSSR vyveze letos Jawa šedesát tisíc motocyklů.

ZAJÍMATE SE O DENI V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických listů.

Přikládají se za odběratele "Amerických listů" a příkladem šek (Money order) na \$ jako předplatné na celý rok.

Jméno:
Adresa:

Roční předpl: USA \$7,00, Kanada \$8,00

Zde odškrtněte a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,
283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08862

Americké listy/Evropské listy EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publication, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861, U.S.A. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek. • Redakční pobočka v Evropě: Evropské listy EL, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254, Bundesrepublik Deutschland. — Redaktor: Václav Hora. • Vychází každý týden s výjimkou dovolené. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Veškerá tisková práva vyhrazena.

Zákony détente . . .

(Dokončení se str. 1)

svět" sovětů. Velký počet ideí, teorií, hnutí, pokusů a rezdará, pokusů a zdarů se za padesát let vystřídali na západě. Zde byl ustavený ruch a pohyb, zde připadalo nepravděpodobným, že by někdo po celé půl století zůstal přilepen na jednostrannou ideologii jedním mužem odkázanou. Zde také kdysi mnohým připadalo nepravděpodobné, že by Adolf Hitler ještě po deseti letech zůstal věren tomu, co před deseti let hlásal.

Kdo věří v ohebnost a pružnost sovětského komunismu, mohl by ukázat na jevy, které jeho víru podporují. Jak pružný, ohebný byl i Stalin! Jeho smlouva s hitlerovským Německem byla vrcholem pružnosti. Avšak neprodlévejme u pružnosti tak monumentální. Dnešní sovětská vůdcovství o sobě, že jsou leninisty. Jsou-li, pak v sovětské politice nemusí být žádné neproniknutelné tajemství. Jak každý, kdo se seznámí aspoň s úryvkem jeho spisů, může vědět. Lenin odkázal svým dědicům ideologii rozdělenou na taktiku a konečný cíl. V taktice Lenin nejen dovoluje, nýbrž přikazuje jakoukoli zatáčku, spirálu, chvilkový ústup a úskok, pokud jsou možny. Toto je jedním z hlavních dogmat

Všechny morální možnosti, pěstované v ostatním světě, zůstaly ji neznámy. Do určité míry za tyto své meze nemůže. Jestliže však západní a východní morálka mají tak různé zdroje, nelze mnoho získat morální debatou, jaká byla vedena v Helsinkách. Solidnost detenty musí být jinak založena.

Nejněživější válečné prostředky byly vyvinuty, a detenta, aspoň snaha o ni, je příkaz lidskosti. Demokraté mohou detentovat se sovětskými komunisty — pod jednou podmínkou: že budou vědět a pamatovat, co je to leninismus. Že se nedají leninismem najednou přepadnout.

Řekli jsme, že detenta má svůj mechanismus. Mechanismus je tento: detenta vzniká, když síly dvou partnerů jsou v rovnováze, nebude pevná jako kus ulitého železa. V historii smlouvy bez síly nikdy nebyly velká věc. Jestliže poměr sil mezi partnery během doby se mění, také detenta se mění, na začátku skoro neznatelně. Avšak, jestliže změra dozraje, jedna strana náhle vystoupí s novými, smělymi požadavky.

Ačkoli západní analytici se snaží to ignorovat, po nějakou již dobu sověty si přejí, aby byla uznána jejich převaha v detentě. Jaká převaha? Intelektuální, morální, výrobní, technologická? Mohou mít na mysli jediné převahu vojenskou. Počítají divise v Evropě, vzdálenost Ameriky od Evropy, válečné lodí v Indickém moři, berou do počtu mírumilovnost dekokratických mas. Zdá se jim, že vychází jejich převaha. Aniž by se o tom přesněji ujistili, přecházejí k požadavku, jaký by normálně, bez detenty, bylo možno klást jen tomu, kdo už byl naplň poražen. Tím nebo o ním způsobem, méně nebo více oficiálně, sověty navrhuji, žádají nebo vynucují aby obranná organizace západních evropských států — NATO — byla rozpuštěna a aby každý evropský demokratický stát stál vedle sovětského Ruska ne jako člen souručenství, nýbrž jako osamělý jedinec. Aby bylo obrovské Rusko, vedle něho tříst' národů. Když Hitler zesílil, co nejdříve usiloval o to, aby Československo se zřeklo své smlouvy s Francií. Mezi věci, které by měly být zřejmy, patří ta okolnost, že sovětské komunisty nikdy nepřestanou myslet na to, jakou hodnotu v mezinárodní politice má síla. Je síla prostá, hmotná, ale i síla duševní, vůle. Tolik můžeme vědět, že vrchní sovětské vedení pozorně sleduje vývoj ve svobodné společnosti, zda demokracie se neunaví tím, že stále musí být ostražiti, a raději nepřestanou čekat na Gódotu a nezačnou sovětské prohřešky proti detentě re-

signovaně považovat za nevyvratitelný fakt života, z něhož, doufejme, nic velkého nebude. Tu pak, ovšem, jakoby stavidlo bylo vytaženo. Roku 1972, když detenta byla vyjednána mezi Nixonem a Brežněvem, došlo ke kritické schůzi sovětského Politbyra. Tolik možno pokládat za fakt, že Brežněv se potkal s opozicí, která namítala, že sověty mají dost síly, aby sledovaly své cíle bez zdržování.

Není známo, jak Brežněv opozici přemluvil. Zda ji přesvědčil, že síla sovětů nestačí, nebo, zda ji získal lčením, jak sověty toho, co chtějí, dosáhnou nejlépe v detentě. Pokud toho se týká, vraťme se poněkud do minulosti. Když za Chruščova mírová koexistence byla vyjednána, sověty poslaly do svých satelitních států informátory, aby tam tuto novinku vysvětlili. Neopatrně československé komunistické noviny tehdy uveřejnily vysvětlení doslova. Mírová koexistence, pravilo se ve vysvětlení, je nový způsob zápasu; jejím účelem je uspat pozornost protivníků, umožnit komunistům, aby pokradmu se vplížili do posic, do nichž by se jinak nedostali; proto, soudruzi, pište a volejte: at' žije mírová koexistence! A jsou některé výroky z doby přítomné, které zasluhuji vysvětlení. Sovětský zahraniční ministr Gromyko se vyslovil, že události v Portugalsku a jiné jím podobné by nebyly možny bez detenty, že je to děj, nad nímž bdí duch Helsinek.

Za tím vším se skrývá otázka nejzákladnější. "Skrývá", poněvadž sovětské komunisty nepovažují za prospěšné ji příliš zdůrazňovat, a demokracie váhají ji rozbírat, nevědouce, kam by prakticky dospěli. Otázka zní: je studená válka odlučitelná od sovětského komunismu? Jsou psány dlouhé úvahy o demokracicko-sovětských vztazích, v nichž ani jednou se neobjeví slovo leninismus, jakoby to bylo dotknout se žhavého železa. Avšak je realistické mlčet o tom, veť jeden partner věří? Sovětské komunisty se prohlašují za leninisty, a není, proč jim to nevěřit. Bylo by logické pátrat vším způsobem, co onen leninismus je. Nemohlo by se shledat jinak, než, že je opakem detenty — mimo tu, která je lslivá. Kterákoliv stránka Leninových spisů poví, že leninismus je nauka o permanentním zápasu, o neutuchající studené válce, a že zasluhuje opovržení a trest ten komunista, který by to zradil. Jak toto vtělit do detenty? Sovětské komunisty nepochybně svým způsobem to vtěluji, a detenta zůstává stále živým procesem, v němž síla a slabost mají své výsledky, v němž existuje naděje i zklamání a porážka.

JIRÍ HÁJEK A ZDENĚK MLYNÁŘ SE ZNOVU HLÁSI O SLOVO

Teprve nedávno se dostaly na Západ dvě obsáhlé analýzy československých událostí počínaje sovětskou okupací v srpnu 1968. Byla to zpráva bývalého tajemníka ÚV KSČ Zdeňka Mlynáře, kterou se obrací na evropské komunistické strany (česky vychází právě v nakl. Index v Kolíně n. Rýnem) a bývalého ministra zahr. věcí Jiřího Hájka (výňatky také v našem listě).

Nový rozhovor s těmito někdejšími Dubčekovými politiky přinesla v třídilném

JAK TO VIDI MLADÍ

Pro švédské politiky alarmující čísla uveřejnil Státní výbor mládeže ve Stockholmu, podle jehož demoskopického výzkumu považuje 31 procent mladých Švédů ve věku od 15 do 18 let politiku za věc "smrtelně nudnou", hloupou a odpuzující. Dvanácti procentům dotazovaných byla politika při nejmenším "lhostejná", 9 procent prohlásilo, že ji nerozumí a jen 21 procent se vyjádřilo pozitivně. Děti z rodin s vyššími příjmy měly o politiku větší zájem než děti z rodin s nižšími příjmy. Přitom právě ve Švédsku se nedá říci, že větší zájem o politiku by měly bohaté děti před dětmi z dělnických rodin, protože třídní složení, sociální švédské společnosti je úplně jiné a nijak neodpovídá klasickým sociologickým formám. Ve Švédsku může být totiž mezi lidmi s vyššími příjmy počítán spíše dělník z ocelárny nebo z automobilového průmyslu než někdy samostatně pracující. Nicméně, ani tato společnost, o níž se tvrdí, že je modelová, není bez problémů.

Město ve městě

vzniká v Ústí nad Labem výstavbou nového sídliště nazvaného Severní trasa. Vyrostá ve zdravém prostředí pod svahy Krušných hor a bude mít čtyři základní školy a osm mateřských školek a jesli.

pokračování švédské televize. Byl tajně natočen v Československu. Oba znovu poukazují na t. zv. normalizaci země i ve vztahu ku konferenci o bezpečnosti a spolupráci v Evropě. Principy této konference byly i cílem pražských reformistů roku 1968, jako suverenity států, nevinnosti se a zřeknutí se násilného řešení problémů. Tyto principy by však neměly platit pouze pro budoucnost, ale i pro dobu uplynulou — už proto, že jsou zakotveny v Chartě OSN, Varšavské smlouvě a v protokolu mezi SSSR a Československem z roku 1933.

Především je třeba přestat s politickou i existenční diskriminací osob, které se pro tyto principy v roce 1968 a později zasazovali. Dokonce i děti těchto občanů jsou vystaveny pomstě. Diskuse o problémech politických reform v Československu jsou důležité, nejen pro to, že by se jednalo o speciální československou tematiku, ale že se dostává do špatného světla i další vývoj komunismu. Mlynář označil jako nemarxistické a ideologicky ubohé, zabývat se v diskusích těsným rámcem zkušenosti ve východní Evropě a t. zv. "reálným socialismem". Také politika Číny, Jugoslávie, italské, francouzské a dalších západních komunistických stran je reálná.

ČÍSLA O AMERICKÉM ŠKOLSTVÍ

V roce 1970 navštěvovalo americké základní školy 36 milionů 677 tisíc žáků a žákyní. V roce 1975 navštěvují základní školy v důsledku populačního úbytku respektive zmenšené porodnosti 33 milionů šest set tisíc žáků. Jinak je tomu s počtem posluchačů na kolejiích a univerzitách. V roce 1970 jich bylo 7 milionů 920 tisíc. V roce 1975 jich je 9 milionů 300 tisíc. Poplatky za studia se zvýšily. Například na státních kolejiích se za posledních 10 let zvýšily poplatky o 80 procent. Seuměrně s tím samozřejmě vzrostly i platy profesorů a učitelů — a to v průměru o 81 až 89 procent. Průměrný plat amerického profesora činí dnes 20.000 dolarů.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Příkládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

leninismu, o něž Lenin měl polemiky s některými radikálnějšími komunistickými skupinami, jež žádaly počínat si hrději a otevřeněji. Zároveň Lenin poroučel ani na okamžik nezapomenout na konečný cíl.

Chruščov vyjednal mírovou koexistenci a, jakmile sověty měly atomické rakety, tajně je dopravoval na Kubu. Není věta v Leninových spisech, která by mu to zakazovala nebo ho od toho zrazovala. Současně ve velkém veřejném projevu, jemuž celý svět naslouchal, Chruščov řekl: "Bůh je můj svědek, že mé ruce a má duše jsou čisté." Který Bůh mu to dosvědčoval? Není vyloučeno, že Chruščov byl vskutku přesvědčen o vyzosti svých činů a své mysli, nemusíme pátrat po vědomé nečinnosti. Člověk je to, co ví. Chruščov se dovolával čistoty, jak mu byla vysvětlena. Státník, který jedná s nynějšími komunistickými vůdci, jedná s generací, jež své dospělé vědomí získala teprve za komunismu, jen z jeho škol a knh, z pochval a trestů, jež rozdílil. Jen tak se tato generace dozvídala, co pokládat za morální. Morální je, co prospívá komunismu.

NA OKRAJI VOD

Pekínské sdělovací prostředky pokračují v kampani proti klasickému románu ze čtrnáctého století, započaté na začátku září. Tento román se čínsky jmenuje Šui hu chuan. Akademik Průšek se v knize svých esejí o čínské literatuře přidržuje známého názvu "Všichni lidé jsou bratři", tak jak román přeložila do angličtiny nositelka Nobelovy ceny za literaturu Pearl Bucková. Ale slovník Čs. akademie věd zvolil jiný titul: "Příběhy jezerního břehu", který se poměrně přibližuje doslovnému překladu "Na okraji vod."

Korespondent francouzské tiskové agentury AFP věnuje pozornost především obsahu knihy a vyvozuje ze současné kampaně některé závěry. V románu je líčen život a skutky jednoho z vůdců rolnického povstání Sun Čianga, kterého nyní pekínský tisk označuje za člověka naplněného duchem kapitulství, za zrádce a muže, který se vzdal revolučních cílů. Otázka, kterou si nyní kladou znalci Maoovy Číny zní — koho mají oficiální sdělovací prostředky na mysli, když varují před zradou revoluce právě nyní, a když si vybraly dílo, které v Maoově mládí patřilo k jeho oblíbené četbě.

Zkrácená verze knihy nikdy od komunistického převzetí mocí nechyběla v čínských knihkupectvích; v posledním čase je však obtížné výstisky sehnat. Teoretický stranický časopis Hung Čchi zá-

dá, aby "Příběhy jezerního břehu", nebo chcete-li "Všichni lidé jsou bratři", byly vydány v původní šestset let staré verzi. Tak prý lidé lépe pochopí a dokáže rozeznávat záporné vlastnosti Suna Čianga. Jeho charakter — píše agentura AFP — může být přirovnán k některým osobnostem, které stály anebo stojí v dnešním čínském vedení.

Současnou kampaň je třeba interpretovat jako pokus o odhalení jiného nepřítele čínské revoluce. Podle náznaků oficiálního tisku probíhá v dnešním vedení boj mezi dvěma směry. Jde o pokus definovat domácí a zahraniční politiku na příští léta — hovoří se o dlouhodobé perspektivě do roku 2000. Na to ovšem mají lidé v pekínském vedení různé názory už proto, že se v poslední době začali do významných funkcí vracet politici, kteří upadli do nemilosti za kulturní revoluce. Nyní sedí ve vládě, ve stranickém politbyru a na ministerstvech s těmi, kteří naopak udělali za kulturní revoluce kariéru. Kdo z těchto lidí to myslí? Čínou opravdu upřímně? Stranický deník Žen Minž Pao si proto položil otázku: jak vyřešit problém, který spočívá v tom rozpoznat kdo v dnešním vedení slouží oddané revoluci a kdo zatím skrývá své pravé úmysly? Určitou pomocí při rozezná-

vání skutečných záměrů má být zřejmě úvodník listu ze čtvrtého září. Píše se v něm, že nepraví, falešní revolucionáři jsou ochotni na domácím poli kapitulovat před třídním nepřítelem a v oblasti zahraniční politiky šířit vůči cizím státům duch kapitulantství.

Maova Čína zahajuje v lednu nový pětiletý plán. Má zemi urychleně pozvednout na úroveň vyspělých průmyslových států, tak aby se Čína na konci tohoto století stala jedním z nich. Ministerský předseda Čou en Laj přesvědčil v lednu parlament, že se to neobejde bez politického pragmatismu a otevření okolnímu světu. Tuto politiku kritizují především extremisté, kteří se do svých funkcí dostali za kulturní revoluce.

NA ČERNÉ LISTINĚ

Rumunské aerolinie Tarom rozšířily svůj jízdní řád o další arabské hlavní město, přestože podle nedávného oficiálního sdělení byla rumunská letecká společnost dána na černou listinu arabské ligy. Rumunská tisková kancelář Agerpress oznámila, že byly zahájeny lety na nové linie Bukurešť Tripolis. Tarom bude létat do libyjského hlavního města a zpět do Bukurešti každý pátek. Agentura Agerpress dodala, že Tripolis je sedmé arabské hlavní město, s kterým má Bukurešť přímé letecké spojení. Ostatní jsou Káhira, Bejrut, Amman, Damašek, Alžír a Kuvajt. Tarom létá i do Izraele. Před několika týdny bojkotový výbor Arabské ligy v Káhiře oznámil, že k společenstvem, které byly dány na černou listinu arabských zemí, patří i Tarom. Tyto zprávy byly však kusé; nebylo úředně sděleno, proč se Arabská liga rozhodla k tomuto kroku, ani jak by to mohlo ovlivnit činnost rumunských aerolinií v arabském světě. Rumunský tisk zprávu z Káhiry o bojkotu aerolinií Tarom Arabskou ligou vůbec nezaznamenal.

KONEC PARTNERSTVÍ?

Francouzský ministr financí Jean-Pierre Fourcade asi poněkud nadsadil, když za debaty o vládním programu k oživení hospodářské činnosti v národním shromáždění prohlásil, že "společný program levice už neexistuje". Skutečnost nicméně je, že jak francouzská komunistická strana, tak strana socialistická, její partner v levicové alianci, založené na společném akčním programu, předložily poslancům vlastní alternativy k vládnímu plánu, podle něhož má být na rozprávaní stagnující ekonomiky vynaloženo sedm miliard dolarů. Navíc vůdce so-

cialistické strany François Mitterrand, který vystoupil s vlastním projektem, zahrnujícím částku o jednu miliardu dolarů vyšší, nepoukázal ve svém projevu ani jednou na společný program, který podepsal s vůdci strany komunistické a levicových radikálů.

V listě L'Humanité člen ústředního výboru komunistické strany René Andrieu odmítl výrok ministra Fourcade o neexistenci společného programu levice jako zbožné přání a jedním dechem vyčetl socialistickému vůdci Mitterrandovi, že se dopustil omylu, když ve svém projevu v národním shromáždění společný program levice přehlédl mlčením. Mitterrand a Marchais také znovu ukázali odlišný postoj ke konsultacím, k nimž je o různých příležitostech pozval prezident Valéry Giscard d'Estaing. Kdežto Mitterrand přejel alespoň v zásadě ochotu k takovým schůzkám, jeho partner v levicové alianci Marchais bojovně prohlásil, že se francouzská komunistická strana nezúčastní žádného pokusu přimět pracující, aby podporovali protilidovou politiku vlády.

DRAŽÍ PŘÁTELE

S nevědní okázalostí slavily sdělovací prostředky v Československu československo-sýrské přátelství po čtyřech dnech zářijové návštěvy sýrské stranické a státní delegace. Oficiální přípitky politiků překypovaly vzájemnými poklonami a chválou hlubokých přátelských vztahů, všestranné a oboustranné prý výhodné spolupráce v politické a hospodářské oblasti. Československo-sýrské přátelství po hospodářské stránce není z československé strany nikterak jen přátelství platonické. Vždy bylo zřejmé, že si ČSSR sýrské přátelství dává nemálo stát. V létě minulého roku podepsal ministr zahraničních obchodů Barčák v Damašku smlouvu, která poskytuje úvěr Sýrii ve výši 100 milionů amerických dolarů. Z komuniké vydaného na závěr listopadové Štrougalovy návštěvy vyplynulo — co všechno Československo v Sýrii staví anebo v době málo vzdálené hodlá postavit: mimo jiné velkou přádelnu bavlny, vysokou výkonnou tkalcovnu, řepný cukrovar, velkomlýn, pivovar, závod na výrobu umělých hnojiv, závod na výrobu sanitární keramiky, kompletní strojné technologické zařízení pro pneumatikárnu. Lubomír Štrougal po návratu ze Sýrie líčil, jak v Homsu, po zkáze způsobené válkou izraelským letectvem, vstává z trosek závody a rafinerie nafty, původně také vybudované za velkorysé československé hospodářské pomoci. Nevstávaly z trosek ovšem

samy, nýbrž opět za vydatného přispění techniků a dělníků z Československa. Pokud jde o katalog konkrétních sýrských protihodnot, byly československé sdělovací prostředky na údaje velmi skoupé. Bývá všeobecně řeč o "rozšíření vývozu do ČSSR ve strukturu, která odpovídá přírodním podmínkám Sýrie". Předseda vlády Štrougal svého času poukázal velmi vágně na zájem o spolupráci v některých surovinových oblastech, s tím, že Sýrie je bohatá na fosfáty. Byla řeč o tom, jak ČSSR půjde na prospekci těchto velkých ložisek, ohledat zásoby a postupně ujasnit formy spolupráce.

Pokud jde o prospěšnost politické kooperace obou zemí, ani v této oblasti se nelze zbavit dojmu jednokolejnosti. Ve společných dokumentech je věnován velký prostor tomu, co leží na srdci sýrskému vedení, co ono pokládá za prospěch své země. Všechny takové texty se hemží invektivami a polemikou vůči Izraeli, sionismu, imperialismu a nechybí negativní stanovisko k egyptskému počínání nedávne dohody o Sinaji. To, co Egypt a jeho představitelé pokládají za závažný pokrok v řešení krise na Blízkém východě a za arabský úspěch — o tom se v československo-sýrském komuniké mluví jako o jakémsi novém manévru, jehož smyslem prý je vyhnout se řešení základních problémů, plynoucích z izraelské agrese a oslabit arabskou solidaritu.

HELSINKY — JALTA

V Jugoslávii jsou zakládány tajné prosovětské organizace. Nedávno o tom hovořil i prezident Tito, ve veřejném projevu, v němž o prosovětských elementech řekl, že za pomoci emigrantů "se snaží odvrátit nás z naší cesty, aby se za našimi zády mohli dostat do sedla...". Význačný chorvatský stranický činitel, Mirko Boskovic, napsal v tisku, že "zahraniční tlak na Jugoslávii je zesilován" a že nejmenované cizí mocnosti se "pokoušejí využít nepřátelské emigrace k tomu, aby se zachytily uvnitř Jugoslávie". Je známo, že protititovská emigrace žije zejména v Sovětském svazu a ostatních tzv. socialistických zemích. Boskovic také řekl, že "přes ducha Helsinek se zdá, že v Evropě nadále přežívá duch Jalty". Byla to Jaltská konference, kde byly rozděleny sféry mocenských vlivů. Protititovská, prosovětská aktivita se nejvíce soustředí v Chorvatsku a Bosně-Hercegovině. Policie odhalila nepřátelská ústředí v chorvatských provinciích Dalmácie a Kordun. Podle posledních zpráv z Jugoslávie, vzrůstá tam i aktivita prozápadních odpůrců Titova režimu. Nedávno byla zatčena řada lidí v Chorvatsku, mezi nimi několik členů zagrebského časopisu Vjesnik. Celkem bylo

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710
and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

"Milý Alexandře . . .!"

Výkladní skříň západoněmeckých knihkupectví včetně stánku na mezinárodním knižním veletrhu od nakladatelství Dersch z Mnichova jsou plné podivné publikace. Kam zařadit knihu, která byla napsána ruský v Moskvě, ale přesto nebyla v SSSR vydána; která přišla na Západ ve fotokopii a přesto nemusela být propašována; o kterou se nejdříve zajímal silně komunistický orientovaný italský nakladatel Nicola Teti; i která obsahuje výčitky a narážky zahojené rozvedené ženy na bývalého vlastního muže?

Ženy, které se s mužem rozvedly ve chvíli, kdy byl zatčen a poslán do pracovního tábora, znovu se za něho vdaly roku 1956, a znovu, definitivně s ním rozvedly v roce 1968. Ženy, které snad ani za nic nemůže, a autor pracoval v zcela jiných službách, na základě jejich poznámek i možná vynucené spolupráce. Je zde řeč o knize Natalie Rešetovské — bývalé ženy Alexandra Solženicyna, vydané po italském vydání právě německy s názvem "Milý Alexandře — Můj život se Solženicynem" (220 str., fotogr., DM 19,80).

Povšimněme si historie celého vzniku knihy. Začátkem tohoto roku vypukl v Miláně proces, když vešlo ve známost, že nakladatel Teti chce vydat vzpomínky Rešetovské. Předmětem sporu bylo zveřejnění dopisů, které kdysi Solženicyn své ženě psal. Jeho advokát Amoroso žádal zákaz vydání, neboť dopisy jsou soukromého charakteru. Zástupce nakladatele nesouhlasil, v případě autora se jedná o osobu mimořádného významu a nejintimnější dopisy byly z připravované knihy již odstraněny. Navrhuje vytvoření odborné komise, která by záležitost posoudila. Za měsíc soud potvrzuje, že zveřejnění nepředstavuje porušení intimní sféry spisovatele a kniha může být zveřejněna. Zatímco se Solženicyn odvolává, nakladatel nečká a knihu, kterou prý dostal ve fotokopii přímo od Rešetovské a nechal přeložit ve Florenci, rychle dává na trh. Za necelých sedm měsíců následuje německé vydání, v něm hraje svou roli senzacivost a úryvky jsou soustem pro ženské magazíny. Literární kritikům nezůstal při recenzích pravý autor ukryt, přestože KGB stojí skromně v pozadí. Kniha chemičky a pianistky prof. Rešetovské (55 let) by byla i na sovětském knižním trhu, kde je ovšem každá připomínka na Solženicyna zakázaná, nectím nevidaným; šlo by o první sovětské skandalizující milostné příběhy. Sovětská veřejnost je více zvyklá na politické diskreditování, v případě Solženicyna rychle překládané do češtiny. — (ruská publikace Pravda o Solženicynovi, vydaná ještě před vykazáním autora, Svazem znormalizovaných čs. novinářů).

Rešetovská píše o mladém, aktivním studentovi; Alexan-

dru Solženicynovi, věřícím na říjnovou revoluci, studujícím sice fyziku a matematiku, ale ve skutečnosti toužícím se stát velkým spisovatelem. Manželství je na začátku šťastné, později se má žena přesvědčovat o jiných mužových vlastnostech, ne-nápadně zdůrazňovaných jako nesnášenlivost, absolutnost, až přehnaná citlivost, přesvědčení o neomylnosti, egoismus, izolování se od rodiny, až po stranění se "lidu," jak autorka zdůrazňuje. Celkem typické mužské vlastnosti, dalo by se říci, a tím více u umělce. Solženicynovo tvrzení, na něž si Rešetovská ztěžuje, že "každý může přivést na svět dítě, ale jen on je schopen dovést románovou sérii do konce" nezní tak neoprávněně.

Kde nejvíce v knize vyniká autorství osvědčené a poučné KGB? Jakoby mimochodem je v ní zmínka o údajné mužové denunciaci, kdy měl u soudu prozradit, že jeho přítel z války Vitkevič prováděl od r. 1940 systematickou antisovětskou propagandu a založil ilegální organizaci i pomlouval zle Stalina atd. Dostal za to 12 let, Solženicyn "jen" deset. Už začátkem roku 1974 kolovaly v Moskvě zprávy, že sovětské úřady natáčejí propagandistický film proti Solženicynovi, kde proti němu vystupuje bývalá žena a Vitkevič. Film nebyl pak uveden. Když si odmyslíme obvyklou argumentaci tehdejší NKVD, napadne čtenáře otázka, jak ochotní a připravení jsou svědkové vypovídat o událostech před 30 lety. Musí se ptát, odkud má Rešetovská tyto informace, když nebyla u soudu přítomna. Jediný svědek je onen podivný a náhle nalezený Vitkevič. Ale aby výpověď zapůsobila i na západního čtenáře, kterému nikdo nemusí o činnosti NKVD v Stalinových dobách vyprávět pohádky, Rešetovská chce následující větou rehabilitovat sovětskou "zákonost".

Píše: "Může to znít paradoxně, ale je skutečností, že vyšetřující soudce musel brát ještě do ochrany pár lidí před obviněními mého muže."

Ospravedlnování je věci dvojsečnou. Když Rešetovská celkem upřímně líčí dobu, kdy byl její muž zatčen a kdy musela tento fakt skrývat i záměrně posílat v předepsaném čase balíčky a dopisy z nejrůznějších míst a kdy žila v plném odloučení — dává tím vlastně "nejlepší" vysvětlení sovětskému režimu. Ruka KGB chce působit na citlivého čtenáře. Solženicynova religiozita se jí jeví jako podivná, bizarní nemoc. Jeho egoismus vidí v tom, že na začátku nechtěl mít žádné děti a po letech to ženě vyčítá. Nesnaží se zabývat otázkou, do jaké míry zde hraje úlohu dlouhá léta strávená v táboře. Její otázka: "proč ztratil rodinu, proč nakonec ztratil i vlast" zní hlubě.

A soudruzi spisovatelé z KGB vedli ruku v dalších případech. Léta v táboře nehrají žádnou roli, byla zřejmě v pořádku, v knize nelze najít výčitky na Stalino-vu adresu, dokonce ani žádnou zmínku o Chruščevovi, který povolil tisknout Jeden den Ivana Děnisoviče. A o pět žádná zmínka o jeho ohromném ohlasu v SSSR, kde na knihu stály fronty a byla v mžiku rozebrána. Ku konci už autoři nestačili, kniha se rozpadá ve chvíli, kdy přechází z intimní sféry do polooficiální. Autorka mlčí i o rozvodu. Plně v bezpečnosti režii je i "její" podání Šores Medvěděva, kterého viní ze špatného vlivu na Solženicyna. Šores Medvěděv — mezinárodně známý biochemik a gerontolog, bratr opozičního sovětského historika Roje, (otec zemřel v stalinském pracovním táboře) byl za svého studijního pohybu v Londýně náhle zbaven v létě 1973 sovětského občanství (v r. 1970 zatčen a uvězněn na psychiatrické klinice; česky vyšla kniha "Kdo šli" od obou bratrů v nakl. Index/Macmillan 1973).

Po Solženicynově vykazání z SSSR poskytla Rešetovská řadu rozhovorů západním novinářům, podrážděně reagovala i čtenářským dopisem: Ani Solženicyn nemlčí, tak ji loňského roku obvinil v americké televizi CBS, že mu písemně i ústně vyhrožovala pomstou a že KGB prozradila jméno Jelizavety Voronské, u které měl schovánu kopii Souostroví Gulag (Voronská pak spáchala sebevraždu), dále mu jménem KGB oznámila, že se mu dostane povolení uveřejnit v SSSR "Rakovinné oddělení," když se zaváže nepublikovat na Západě po dobu 20 let Souostroví Gulag (česky a slovensky vyšlo v Curychu). Není pochyby, že kniha Rešetovské zahájila novou sovětskou dezinformační kampaň. S přibývajícím Solženicynovými kritickými projevy v USA i na stránkách

evropských novin se dějí stále podivnější věci. Italská komunistická Unita tiskne 23. června 1975 otevřený dopis s výkřikem "Mlčte, Solženicyni!" (německy přetištěno ve vídeňském levicovém Neues Forum v říjnu — časopise, který až do nedávna nesl v tiráži, že se prodává i v ČSSR, a v březnu 1974 přinesl proti Solženicynovi blboučkový comics "Souostroví Gulag"). Autorkou je opět žena z Moskvě, dcera básníka a šéfredaktora literárního časopisu Novyj mir Alexandra Tvardovského. Solženicyn, který se zúčastnil Tvardovského pohřbu vypráví ve své vzpomínkové knize "Trkalo se tele s dubem" (německy: Das Kalb und die Eiche, Luchterhand) o slabostech a síle svého přítele, jeho boji s partají o časopis, vyloučení ze strany i vládních orgánů i zase zastávání se strany i byrokratů, ztrátě přátel — alkoholismu až po smrtelnou nemoc.

Podivné není jen to, že předložený dopis opět spatřuje světlo světa v italském komunistickém tisku. (připomeňme, že Unita sice nešetí třetí kritikou např. na Husákov režim, ale k SSSR se chová až nápadně zdrženlivě, nikdy nezveřejnila hlasy o pozice apod), ale že se v mnohé argumentaci i stylu výpovědi obou žen vlastně od sebe nijak neliší. Obě vytýkají Solženicynovi zradu, cynismus, egoismus a povýšenost. Nejodbornější je však jiná věc. Solženicynovy vzpomínky na léta 1953-1974, psané od listopadu 1967 a s posledním záznamem z června 1974 vyšly — jako všechny Solženicynovy knihy — nejdříve ruský u YMCA v Paříži. Kniha zde vyšla v

dubnu tohoto roku (německy až v říjnu) ale Valerie Tvardovská, zaměstnaná v moskevském historickém institutu odpovídá dopisem v červnu. Jak mohla tak rychle, v SSSR zakázanou a jen tajně prováženou knihu dostat do ruky? Víme také, že cesta dopisu z Moskvě na Západ trvá 6 neděl i více, než projde všemi cenzurními dohledy a takový obsažný dopis musí vyvolat pozornost. Alexandru Solženicynovi není práno mít klid. Před časem si v Curychu stěžuje, že je obklopen slídily. Poslanci města nemohou však zjistit nic podezřelého. Snad proto se začalo prosíchat, že zamýšlí se přestěhovat do Kameny. Do útoku proti "vlasovcovi s bombou," jak jej nazval Zdeněk Hoření v Rudém právu, vytáhl i stařík autor detektivek Frank Arnau (80 let) ze švýcarského Tessina a nazval Solženicyna "notorickým lhářem". Souostroví Gulag je výmysl a za důkaz dává Arnau svou loňskou cestu do Moskvě, samozřejmě za vlastní peníze, jak neopomenul rychle uvést. A dodal: "Já vlastním dopisy Solženicyna jeho rozvedené ženě. V jednom ji prosí, aby mu neposílala potraviny, neboť má zásoby na tři měsíce dopředu."

V srpnu otiskuje hamburský liberální "Die Zeit" dopis čtenáře Mario Mushkala z university v Tel-Avivu (zda-li pak opravdu existuje?). Dle tradičních sovětských rozvratných metod obviňuje Solženicyna z nenávisli k Západu, z reakčního nacionalismu, šovinismu a z antikomunismu, který upomíná na nacismus a fašismus, vyčítá mu a dalším rus-

(Pokrač. na str. 7)

TUZEK zasíláme bezpečně a rychle NEODKLÁDEJTE . . .

TUZEK-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 let cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 468.00
NY — Brno — NY	\$ 483.00
NY — Piešťany — NY	\$ 508.00
NY — Bratislava — NY	\$ 474.00
NY — Košice — NY	\$ 519.00
NY — Poprad — NY	\$ 515.00

Plus \$3.— U. S. daň

Tyto ceny jsou v platnosti od 1. září do konce října. Od 1. listopadu do konce března jsou ceny ještě nižší. Mimo výše uvedených cen jsou ještě nižší — takzvané APEX-ceny. Informujte se u nás.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzné, ho do USA, navštívte TATRU pro informace anebo napište,

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(při 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

v posledních týdnech vzato do vazby asi sto lidí. Některé extrémistické skupiny byly dokonce ve spojení s Írskou republikánskou armádou v Ulsteru. Při domovních prohlídkách podezřelých bylo nalezeno značné množství zbraní a střeliva.

SPORT

• Dva členové britské horolezecké expedice na nejvyšší horu světa Mount Everest (8.848 m), 32letý Dougal Haston a o rok starší Doug Scott, dosáhli vrcholu hory dosud nezlezenou jihozápadní stěnou. Angličanům se výstup podařil v rekordním čase pěti, třídnů.

• 30. září 75 uplynulo 45 let od chvíle, kdy se Marie Krupičková z Nových Benátek odvážíla jako první žena vstoupit do letadla, aby seskočila padákem. Stalo se tak ze školního dvouplošníku Š 10 na letišti plzeňského Aeroclubu. Hloubka seskoků: 400 m. Marie Krupičková žije jako důchodkyně v Dubáim Liboci v Praze 6.

• Orakar Štětka, spoluzakladatel a náčelník Horské služby zemřel náhle po zákeřné nemoci 30. září t. r.

• Kanadští hokejoví profici Win-nipeg Jets (hraje za ně devět Evropanů) přešli v Československu s čs. národním mužstvem 1:6 a 1:3. Čs. hokejisté zahráli "lahůdkově" a zdá se, že jsou dobře připraveni na "pohár Izvěstij", který loňského roku s převahou vyhráli. Nejlepšími hráči v obou zápasech byla pardubická útočná formace: Nepuk, Martinec, Štastný.

• Ve svět. poháru cyklistů-silničářů rozhodilo Československo s konečnou platností druhé místo za vítězným Polskem. O pořadí rozhodl poslední pohárový závod "Kolem Bulharska", který se čs. reprezentantům nevydařil.

• František Barta získal v Madridu titul mistra Evropy střelců v olympijských pistolových disciplínách. Titul si vyhrál v rychlopalbě nástřelem 586 b.

• Konec je v Grand Prix na jezdeckém místě se 343 body. Pořadí: Vilas 747 b., Orantes 619, Borg 520, Ashe 457, Nasrati 115, Konde, Connors 340 a d.

• Američan Don Vesco vytvořil na motocyklu "Stříbrný pták" nový rychlostní svět. rekord rychlosti 431,982 km/hod.

• Anglie — zbytek světa 63:45, střelci na klasické ploché dráze v Ipswichi.

• Příslušníci charařské osady Sa-cunz nedaleko Lensele a Se-nedra u Prahy zorganizovali no-hejbalový turnaj pro hráče starší 40 let. I přes "marýšový závěr" se stalo bezpečným vítězem ligové Podolí, před SO Madrid (Lahovice) a SO Šarungem. Osada Askalona z údolí řčky Kocáby se neúčastila.

• Čs. košíkářky vybojovaly v kolunbijském Čali na MS bronzovou medaili a zajistily si tak přímou účast v olympijském turnaji. Šampionát vyhrály hráčky SSSR před Japonskem.

• 27. ročník populární pardubické "Zlaté přilby" vyhrál novopečený mistr světa na ploché dráze Dán Ole Olsen, před Mangerem (N. Zéland) a Českoslovákem Štanclm.

• 15. ročník Mezinárodního maratónu míru v Kešicích se stal triumfem podceňovaných běžců ze Severní Koreje. Obsadili první, druhé a páté místo. I přes výborný čas vítěze Čej Čang-sova 2:15:17,8 hod. odolal 12 let starý traťový rekord Američana Ed-delena 2:15:09,6 hod.

• Velká pardubická se jela letos před 35 tisíci diváky po 85. Vyhrál Mor s jezdcem Benšem Zahranitní koně se tentokrát neumísili. Blíže k vítězství než Mor měl Flang, vedený Fr. Grasslein. Před cílovou rovinou došlo ke kolizi mezi Flangem a volně pobíhající Bledaxem, který po pádu svého jezdce utekl. Jezdčík Benš využil příležitosti a lehce zvítězil před Kybem a Dafné.

• Běchovice se vydařily. Sedmdesátiletý ročník tohoto nejstaršího čs. závodu vyhrál v novém trať. rekordu Zwielfhofer z VŠ Praha 28:33, 2 min. před loňským vítě-

zem, Hofmanem (Dukla), který také držel trať. rekord z roku 1970 časem 29:24,2 min.

• Poslední kolo podzimní části házenkářské ligy mužů rozhodlo o pořadí v tabulce: Škoda Plzeň 17 b., RH Bratislava 17 b., Dukla Praha 16, Tatran Prešov 14, Baník Košice 12, Slavia 12 a d. Červené světlo nesou TJ Náchod a Michalovce srovně se 6 body.

• Nejlepší svět. výkon v maratónu dosáhla na závodech v Eugene (USA) Jackie Hansenová časem 2:38:19,0 hod. Startovala společně s muži a skončila jednatá.

• Brazílec De Oliveira vytvořil vynikající svět. rekord ve trojsko-ku výkonem 17,89 m a překonal o 45 cm dosavadní rekord, jehož byl držitelem Sančev ze SSSR.

• Československo-Maďarsko 1:1 (0:0). Po Vidni (0:0) a Švýcarsku (1:1) je to v pořadí třetí plichta Maďarů byli ve 2. polo-časě lepším mužstvem a měli blíže k vítězství. Ondruš neproměnil penaltu. Počítalo se, že trenér Je-žek postaví na levé křídlo "sešiva-ného" Fr. Veselého, který hraje ve svět. formě, ale zahrál si jen závěrečných 17 min. A tak otázka zní: jak proti Anglii?

• Možná, že 3.000 diváků, kteří sledovali "benefiční" utkání Spar-ta 65 versus Dukla 65, propadli trudnomyslnosti, když viděli své matadory věrejška. Přestože jim přibýly roky a "zmužněli", uká-zali provokativně, co dovedou a předvedli v praxi fotbalové heslo: kdo umí, ten umí. Sparta 65 vyhrála 2:3 brankami Kollára, Kose a Maska. Za Duklu skóroval Ne-dorest a Mandlík.

• Po sedmi letech se vrací titul mistra Československa v tenisu na Štvanici. Mistrem se stal I. CLTK (klub Jardy Drobného) před Startou Praha.

• Ve II. lize kopané utrpěla Spar-ta druhou porážku, tentokrát v Nitra 2:3. Tabulku po 11 kole vede nováček Frýdek-Místek o 1 bod před Spartou.

• "Náhradní prvoligové derby" v kopané žen Sparta-Slavia skon-čilo nečekaným vítězstvím děvčat z Letné 0:3. Je to druhá porážka Slavie v historii vzájemných střetnutí. Tímto vítězstvím se "rudošky" ujaly vedení ligové ta-bulky.

• Zápas 1. hokejové ligy: Litví-nov-Dukla 1:2, Kladno-Ingstav 6:1, Sparta-Plzeň 5:2, Bno-Brat-slava 6:1, Tesla-VŽKG 3:3. Ta-bulku vede Kladno se 17 body, následovaně Pardubicemi.

• I. fotbalová liga: Bohemians-Lokomotiva 5:0, Inter-Žilina 3:0, Trenčín-Plzeň 4:2. Vedou: VSS Košice, druhý Inter Bratislava.

• II. fotbalovou ligu vede Frýdek-Místek s 18 body, následován Spartou se 17 body.

W. Š.

OSLAVY BNE OSVOBOZENÍ

Sál "Růžička Hall" v Bohemia Recreation Center v Bohemii na Long Islandě byl naplněn do posledního místa k oslavě dne osvobození Československa v roce 1918.

Místnost byla vyzdobena obrazem presidenta Masaryka od Svolinského, velkou úpravou květin, československou vlajkou, ukázkami našeho zahraničního tisku, a Plékovými i jinými fotografickými publikacemi s obrazy "staré vlasti". U vchodu vítaly v krásných krojích příchodci Luba Kimentová, Eva Lipová a Věra Potfajová. Úvodní proslov měl farář F. Svoboda, který pravil, že je na místě, aby se krajané na Long Islandě scházeli v Bohemii, která byla známa jako "Česká Vesnice" a byla založena před necelými sto lety našimi kra-jany. Na Long Islandě se narodila a v mládí žila Charlotte Garriguová, manželka presidenta Masaryka.

Slavnost byla zahájena československou národní hymnou, četbou statí z Komenského Křesťanství a modlitbou z díla Truchlivý. Dokumentární film o invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa nám připomněl nový útlak a porobu našeho národa. Četní přítomní svědčili o této události z vlastní zkušenosti.

O kávu a zákusky se postaral Petr Potfaj a Martin Uhrovič. Byl již večer, když se všichni po společné besedě rozházeli.

KURSY ANGLIČTINY

pro přistěhovalce jsou bezplatně pořádány každou středu od 7.-9. večer v Sayville Long Island N.Y. v High School na Brook Street a Cherry Ave. Kurs je též přípravou pro občanství, a je řízen profesorem Tomášem Bucko. Krajanům žijícím ve středu Long Islandu skýtá se zde příležitost zdokonalit se v anglické řeči.

OSLAVY VZNIKU ČSR VE WASHINGTONĚ

Společný výbor československých organizací ve Washingtoně uspořádal 28. října vzpomínkovou slavnost u příležitosti 57. výročí Československé republiky, a prohlášení presidenta Wilsona o právu na sebeurčení národů.

Bylo to poprvé, co se manifestace toho druhu v hlavním městě Spojených Států konala. Za účasti tisku a oficiálních osobností promluví v přeplněném sále senátor Roman L. Hruska a kongresníci Edward I. Koch, Thomas E. Morgan, Edward J. Derwinski a Joseph M. Gaydos. Po skončení se konala recepcce a účastníci vyslechli umělecký program s výňatky z českých oper pod vedením pí. Lidy Brodenové.

GOLDENE STADT

Konečně také v Düsseldorfu

nás restaurant

s českými a mezinárodními specialitami

PIVO 12° PLZEŇ • BUDVAR ZE SUDU

Srdečně Vás přivítá známý pražský gastronom Vilém Bláha.

GOLDENE STADT,

Böhmisches Restaurant, D-4 Düsseldorf,

Mintropstr. 5 • tel. 37 93 96

Cca. 2. min. od Hlavního nádraží

Telegraficky ze světa

Egyptský delegát při OSN Dr. A. Meguid navrhl, aby Palestinská organizace pro osvobození byla přizvána na ženevskou konferenci "jako rovnocenný účastník. • Jako protiváhu silného tlaku, aby resignovala (pro finanční a jiné machine), argentinská presidentka Peronová ohlásila značné platové přídatky pro dělníky. • Čtyři ministři vlády Bangladeše resignovali a dva z nich byli ihned vzati do vazby. Jde prý okorupci a zneužití moci. • Plánovaná cesta amerického presidenta Forda do Číny se komplikuje. Uskuteční se asi později než měla — koncem listopadu. • Začaly rekonstrukční práce na přímé železnici spojující Saigon a Hanoi, zničené za války. • Tichá radost — tak je světovým tiskem charakterisována reakce Moskvy na změny, které prezident Ford provedl v americké vládě. • První obchodní loď s izraelským nákladem, která po 14 letech proplula Suezský kanál, bylo řecké plavidlo Olympus. Přivezlo do Izraele cement z rumunského přístavu Konstanca. • 4 vojáci byli zabiti při čínsko-indickém pohraničním incidentu. Obě strany tvrdí, že ti druhí vstoupili na jejich území. • V Portugalsku se objevila cholera. Zatím zemřelo šest lidí. • Sibiř vědecká je název sovětské výstavy, která právě probíhá ve Washingtonu. Expozice ovšem nic neříká o pověstných sibiřských koncentracích, ukazuje Sibiř jen jako veleúspěšnou oblast. • Vřelý osobní dopis poslal papež arcibiskupovi řecké pravoslavné církve, jeruzalémskému patriarchovi Hilariovi Capuccimu, který je momentálně v Izraeli uvězněn pro opatřování zbraní palestinským guerrillám. • Generální tajemník OSN Waldheim vyslal osobního zástupce k marockému králi Husseinu II s prosbou, aby odvolal plánovaný pochod do Španělské Sahary. • Španělská vláda prý dala polo-žit v té oblasti miny. •

Drobničky z Československa

Kolaborantská organizace katolických kněží, Pacem in Terris, sjedzovala v Arcibiskupském paláci v Olomouci. Schválila tam — jak jinak — "mírumilovnou politiku Národní fronty". • Komise ÚV KSČ pro vědeckotechnický výzkum musela konstatovat, že se všeobecně málo uplatňují závěry květnového, listopadového a červenového zasedání ÚV KSČ a musí být zaváděn "energičtější přístup v jejich všestranném

zabezpečování na všech stupních výroby". Chystají se jistě nové represálie na vědeckotechnickou inteligenci. • V úseku Podolí-Vitoň začala dopravní výluka, v důsledku které veřejná doprava byla nahrazena dopravou motorovými loděmi po Vltavě. • V hodinách dějepisu a občanské nauky na školách I. a II. cyklu se také vyučuje — vědecký ateismus. Nyní Tvorba na toto téma vydává přílohy pro

Ryby do světa

První exportní zásilku ryb, a to línů, vyexpedovali do Itálie pracovníci střediska Státního rybářství v Doksech na Českolipsku. Středisko obhospodaruje 130 rybníků. Převážná část podzimního výlovu je určena na vánoční trh obyvatel severních Čech.

"zájemce z řad nejširší veřejnosti". Má to háček: nejširší veřejnost Tvorbu nechte...

POLSKÝ TISK A BUNDESWEHR

V NSR vyrábí zbraně 200.000 lidí, zdůrazňuje polský list "Żołnierz wolności" a komentuje prohlášení parlamentního stát. tajemníka v min. obrany Hermanna Schmidta, který uvedl toto orientační číslo jako počet pracujících ve výrobě zbraní v NSR, na které se podílí 20 velkých firem a několik set kooperujících podniků. Zároveň s výrobou uniforem; bot atd. má tato "mašinerie" 500.000 pracujících. Je však známo, že pouze v roce 1974 zadal Bundeswehr 9000 zakázek na vojenskou techniku a střelivo 2500 firmám v celkové hodnotě 4,3 miliardy DM. Už tento fakt dokazuje, že počet podniků s vojenskou výrobou nedosahuje pouze několika set, jak tvrdí H. Schmidt, ale několika tisíc — rozkládá se polský list a pokračuje: o ziscích zbrojních firem svědčí už to, že v letech 1970-1975 tyto firmy získaly 7,8 miliardy DM z rozpočtu min. obrany. Polský tisk zdůrazňuje, že přes formální omezení vývozu v zemích NATO pouze členským zemím této organizace zaujímá NSR ve vývozu zbraní mezi západoevropskými státy páté místo na světě (Československo je na 1. místě v zásobování gangsterů, zbraněmi — pozn. aut.). Už mnoho let posílá Bundeswehr letadla a lodě do Jihoafrické republiky a do Jižní Ameriky.

Komentáře nelzeba. Jedno české přísloví říká: když dva dělají totéž, není to totéž, — jenže jeden je tak naivní, že to na sebe všechno řekne.

CAE

'Milý Alexandře'

(Dokrač. ze str. 5.)

kým "migrantům" nepodporování mírové sovětské politiky, humanitního komunismu atd.

7. října 1975 tiskne Solženecyn ve švýcarských novinách (německé mluví) obranu proti novým padělkům. V ní uvádí, že neofašistické Deutsche National Zeitung a italská Cultura di Destra publikovaly údajně interview s ním, které jím však nikdy neposkytl (něco podobného se přihodilo i L. Pachmanovi). "Všechny tyto odporné padělky jsou od začátku až do konce lži," říká Solženecyn "a jejich časová souvislost a společné tendence nenechávají na pochybách, z čí ruky pocházejí". Falzifikáty našly svůj komentář v Le Monde, v basilejských National-Zeitung a u německých i levizních komentátorů, kteří nejenli problém, že se Solženecyn dal na neofašismus. Ale odpověď kdo za vším stojí, není pro zkušené východoevropské emigranty těžká, jen západní čtenář se k ní musí někdy dlouho dopracovávat.

Krajané - emigrace - exil

• Další důkaz, že emigranti mohou svými nápady obohacovat národní kulturní život západoevropských míst přinesl ve Frankfurtu Miloslav Lipinský, do r. 1965 pražský učitel pantomimy. Poté působil v západním Berlíně a od podzimu 1974 ve Frankfurtu n. Mohanem. I na frankfurtské scéně se ujal pedagogické činnosti — výuce pohybové techniky. Do svých 28 let byl Lipinský aktér i jako tanečník, na pražské státní konzervatoři studoval sólový tanec, herectví a zpěv, působil i jako baletní šéf v Praze, Olomouci a Bratislavě. Nyní na podzim přichází s novou iniciativou, zakládá frankfurtskou baletní dílnu doženu z profesionálů i amatérů (profesionální úroveň), která z idealistických zájmů chce hledat nové výrazové formy baletu. Pod jeho vedením se představilo na prvním samostatném baletním večeru ve Frankfurtu šest mladých, angažovaných tanečnicků v divadle TAT. Na programu byl zcela nově pojetý Debussy: Gershwinova Rapsodie v modrém s umělecky podanou stripyzovou persifláží na Marilyn Monroe působila více než náhodně, náhodná byla choreografie k Janáčkovým Intimním dopisům. "Miloslav Lipinský přispěl k nadějněmu obohacení frankfurtské taneční scény", napsal list Frankfurter Rundschau.

• Málokdo ve světě docela tak mistrovsky ovládat tento čarovaný stroj jako Kateřina Zlatníkova, psala se před rokem ve stuttgartských novinách. Nyní cimbálka Zlatníková ve svém novém domově, Stuttgartu, připravila další koncertní večer pod souhrnným názvem "Nová komorní hudba s cimbálem." Spolu s německými užinkujícími a houslistou Dušanem Paudoulovičem předvedla vybrané skladby. Kde nechyběla Sonata pro cimbál od Jana Kapra a premiéra Prahy s prsty držel od Leo Jiráka.

• Druhým knihou, vydanou po přestěhování exilového nakladatelství CCC z Mnichova do Holandska i zmínou nakladatelů (nyní J. Staněk) je druhý díl obsáhlé práce Antonína Kratochvíla "Žalují" (348 str., 19 holand. guldenů). První díl vyšel v Mnichově roku 1973 i zachycoval deformace československé státní justice formou výběru článků z čas. tisku 1968. Druhý díl přináší záznamy k deformacím v kultuře a ke spisovatelským procesům — věci, o kterých zejména mladá část nové emigrace nikdy nebyla informována, ba i jména spisovatelů se stala neznámým pojmem. Dejlují zde jména literátů, která byla dlouhá léta v Československu na indexu a vyřazována z knihoven, mnozí zajiřují ústředí v Husákově normalizaci již po druhém (Zdeněk Kalenda, Jan Zahradníček, Josef Kustohryz, J. Palivec, V. Renč, J. Knapaj.). Novým deformacím po sovětské okupaci bude věnován třetí, závěrečný díl cyklu "Žalují", který vyjde jako samostatný svazek pod názvem "Cesta k Sionu." Adresa nakladatelství: CCC, Postbus 1149, Haarlem, Nederland.

• Západoněmeckí divadelní náležitosti v Kolíně n. Rýnem se už učili naučily vyslovovat slova keřka. Slovenské označení pro kartáček však v tomto případě znamená malé divadlo pantomimy ve středě Kolína otevřené v květnu 1974 (Keřka Theater, Aachener Str. 24). Keřka pak, jak prozradil německé veřejnosti zakladatel divadla Milan Sládek při svém zájezdu do Frankfurtu v roce 1972, je postava pantomimy jako byl na příklad Pierrot. Jenže Keřka je spíše clownem, přesněji řečeno lyrickým clownem, který se divá kriticky kolem sebe a to, co vidí satiricky komentuje. Milan Sládek (otec Slovák, matka Moravanka) nar. v roce 1928 a působil v Bratislavě, přestěhoval se do Prahy a v letech 1959-1961 působil v Divadle D 34 u E. F. Buriana (Boule, Hadráček). Pak ve spolupráci s Eduardem Zlábkem se přestěhoval do Bratislavy jako samostatný soubor Sloven. národního divadla. V roce 1964 vzniká samostatné "Divadlo pantomimy Milana Sládka." Sovětská okupace 1968 je zastihuje v Bulharsku a odtud se vydává do švédského Göteborgu až se na první usídlení v Kolíně n. Rýnem. Podnikají zájezdy např. do Francie a Belgie, dostávají řadu nabídek. Zakládá baletní školu a v roce 1974 přichází konci vlastního malé divadlo s 90 místy, jediné svého druhu v západní Evropě. Uvádí zde jako premiéru kombinaci černého divadla a pantomimy Více le strip, balet na Strazinského hudbu Pohádka o vojákovi a představení pro děti s Keřkou.

• V Hamburku žije jako žurnalista na volné noze Gabriel Laub. Casopis Spiegel na něho nedávno vzpomněl s patřičným vyobrazením v článku o životě a Laubových zdůvodněním "Už Adam byl šlaun." V mnichovském nall. Hauser přidal novou knihu "Erlaubte Freiheiten — Aphorismen." První jeho sbírka aforismů "Verzögerte Logik" vyšla v roce 1969 a došla 16 tisíc prodaných exemplářů. Rozdíl mezi lety znamená, že nové aforismy už nemusí nikdo překládat z češtiny. Laub píše dnes přímo německy, jeho lejetony se objevují i v řadě ně-

meckých novin (Die Zeit, Deutsche Zeitung aj.). Gabriel Laub se nar. r. 1928 v Polsku, za války byl s rodiči v SSSR, pracoval jako novinář, filmový kritik, překladatel (např. Solženecynův Jeden den v životě Irena Dénisoviče a polského filozofa Kolakowského). V Československém spisovatelství vydal r. 1967 aforismy Zkušenosti, od září 1968 žije v Hamburku. Jeho pořídka "Největší proces dějin" (a pod stejným názvem sbírka v Indexu vydaná česky roku 1972) získala první cenu z mezinárodní soutěže v Neheim-Häutenu.

• Přeně ve Frankfurtu n. Mohanem se konalo 8. a 9. listopadu zasedání Čes. poradního sboru v západní Evropě. Na programu byly volby, tisková konference, společenský večer a přednáška dr. Jaroslava Pecháčka o úkolech exilu.

• Chuť do pravého skautského života má švýcarská skautská družina "Sory." Devět českých skautů a 2 vedoucí, bratr Dan a Rorýs přijíždí z různých částí Švýcarska na společné schůzky, zatím jedenkrát v měsíci. Družina Sov se zúčastní i letního skautského jamboree v norském Lillehammeru, plánuje vánoční pobyt v horách a horolezecký kurs.

ŠÁRECKÉ VINICE

Z dob, kdy se z Prahy do Dejvíc chodilo Piseckou branou a na dejvických a šáreckých svazích na podzim dozrávala vinná réva, zachovalo se několik stavebních památek. Do nedávna tu stály tři viniční kaple. Jedna z nich na počátku padesátých let tohoto posváceného století byla z nenávisťi srovnána se zemí. Byla to zajímavá barokní stavba o trojúhelníkovém půdorysu, která po dvě stě let oživovala svahy nad Zlatnicí, až se posléze v dobách bytové krize po první svět. válce stala útočištěm rodiny, která se tam zařídila po svém. Stavba chýřala a chýřala. Byl od ní příjemný pohled k Jenerálce, na Kulísku, jejíž svahy byly kdysi pokryty vinnicemi, na Dubový mlýn, odkud poeházel známý tereziánský skladatel Josef Mysliveček a dále k Vokovicům, kde nad údolím Divoké Šárky strní nyní výhrůžně dům n. p. Artima.

Nedaleko odtud, na Perníkářce, stojí viniční kaple zasvěcená sv. Michalu, vklíněná mezi mnoha patrové domy, která postavení uhájila a byla zachráněna jako milá architektonická památka. Třetí vkusnou antikvitou z 18. stol. je barokní kaple Největější trojice nad usedlostí Hadovkou. Stavba je vsazena do parčíku s pěti lipami. Český malíř Josef Navrátil v polovině minulého stol. na klenbu kaple vymaloval tři biblické výjevy, které nesou malířův podpis a letopočet 1853.

V údolí Tiché Šárky, přímo pod kostelem sv. Matěje, v zahradě mateřské školy stojí málo známá památka na existenci vinic v Šáreckém údolí. Je to jednopatrový domek, na první pohled nenápadný, stojící na svahu za zmíněnou budovou. Domek má vinný sklep, v prvním patře starobylý malovaný strop, zdobený vlnitými motivy. Na dvířkách je letopočet 1846 a jméno někdejšího vinaře Matěje Miňovského, potomka písmácké kacířské rodiny, o níž se zmiňuje Alois Jirásek ve svém Temnu.

K nejpůsobivější části šáreckých "bor" patří vřeh Bába, skalnatý svah nad Vltavou, s někdejšími letohrádkem Servác Engla z Engelflusu, odkud se rozvírá široký výhled do vltavské kotliny a přes řeku k trojské zoologické zahradě. Také toto stavení mělo kdysi vinný lis.

W. Žitný

LYRISMUS V ČESKOSLOVENSKÉ FOTOGRAFII

Na jihu Německa, ve Freiburgu skončila úspěšná výstava pod názvem "Lyrismus v současné československé fotografii". Byly zde zastoupeny fotografie Viléma Reichmanna, Emila Medkova a především Petra Tauska. Antonína Malého a Petra Srotka. Československou lyričkou fotografií ovlivňoval francouzský surrealismus dvacátých let.

AMNESTY INTERNATIONAL

Světová organizace za svobodu politickým vězňům (ve východní Evropě zakázaná) Amnesty International, v níž např. v západním Německu a Berlíně pracuje celá řada nových politických uprchlíků z Československa, vzala si do svého říjnového kalendáře profesora sociologie z Ostravy Jaroslava Krejčího. Bude se nyní zasazovat za jeho osvobození. Prof. Krejčí pracoval od r. 1969 do listopadu 1973 v dole, pak byl zatčen a odsouzen ve svých 43 letech k 3. letu vězení za "subverzi" a "rozkrádání socialistického vlastnictví." Ve skutečnosti napsal J. Krejčí kriticky dopis Husákově.

Domáci a importované speciality:

Kuchyňské strojky na maso, mák, housku, ořechy kilogramové váhy, emailové nádoby, struhadla, formičky na plnění a vykrajeování, vařečky, peroutky z pravých husích brk, a vše, co je třeba v kuchyni. Káva, čaj, mák, povidla, speciální koření, ořechy, mandle, prášky do pečeni, čokoláda, svíčky, světoznámé cukroví a znojemské okurky. Česká kuchyňská kniha v ang. jazyce. České a slovenské gramofonové desky, 8 Track Stereo magnetofonové pásky (kazety) — české a slovenské písničky. Vánoční cukroví, Mariášové hrací karty zn. "Plamník", Mluvíme česky a Slovensky.

EKVAR • BY • THE • BARREL
H. ROTH AND SON TEL. RE 4-1110, LE 5-2322
Na požádání zašleme náš katalog zdarma!
Karlovská mezinárodní rodina MATTONIHO KYSIBELKA
(laher 21 fl. oz.) na skladě!
1577 FIRST AVENUE • cor. 82nd Street • NEW YORK 28, N. Y.

FEUILLETON

Z ČECH AŽ NA KONEC SVĚTA

"Sluch lidský vždycky dychtí k naslouchání vypravování o věcech neznámých, zvláště takových, které se staly v dalekých a rozmanitých zemích, jak je lidé obvykle popisují pro potěšení a osvězení myslí čtenářovy."

Tak se začíná cestopisná vyprávění zemanu Václava Šaška z Biskova o putování družiny vrozeného pana Lva z Rožmitálu ve službách svého nemučně vrozeného švagra, krále Jiřího z Poděbrad, v letech 1465 až 67 po dvorech západoevropských panovníků, aby u nich diplomatickými prostředky paralyzoval politické tažení papežské kurie proti kacířskému králi "dvojiho lidu."

Zdá se, že mladý a nezkušený zeman Šašek, jehož Alois Jirásek ve svém spise zrcí z Meziboří, nepochopil v plném rozsahu smysl celé té nákladné cesty a nebyl si vědom, že se účastní velkorysého státního akce. Tak se stalo, že diplomatická a politicko-propagační cesta nebyla v jeho podání rázu rytířského pojištění Evroponu za získání cíle a slávy.

Zaliba ve čtení cestopisů je velmi rozšířená. Každý knihovník a knihkupec potvrdí, jak velká je poptávka po této literatuře. Touha po poznání dalekých zemí a různých cestovních dobrodružství je nkojována v Čechách již dobrých 600 let popisy zajímavých cest.

Nejstarší křesťanští turisté se obraceli na východ, do zemí a na místa posvěcená žitím a utrpením Kristovým, aby je spatřili a co nejvěrněji popsali zbožným čtenářům. Jejich východním přístavem byly doževí Benátky, cílem Svatá země. Vedle cestovatelů tohoto náboženského směru se vyskytli však již v 15. století i ojedinelé Češi, kteří si za cíl výpravy zvolili evropský západ.

Nejstarší z nich je právě cestopis Václava Šaška Biskova, sepsaný třicet let před objevením Ameriky a tudíž ještě lpící na všeobecné domněnce, že španělský finisternský mys je konečným bodem světa a za ním že už vůbec nic není.

Druhý, méně známý cestopis zemanu Václava Šaška, je zajímavý diplomatickým posláním husitského krále Jiřího z Poděbrad k francouzskému králi Ludvíkovi XI., a pak živým světským rázům svého líčení. Cestovatelé sice také navštěvovali a prohlíželi posvěcená místa a svaté ostatky, ale všimali si i věci světských, hlavně žen. Cestopis zálibně líčí, jak se Češi líbali dámám v Německu a ve Francii, jak jim krásné městy ve Stuttgartu ukazovaly a rykopovaly jejich přizeň měsíci a pásy, takže starší účastník cesty pan Bavor lítoval, "že se jest kdy ožen".

Podobnou cestu na západ vykonali roku 1664, tedy 200 let po těchto turistech, dva čeští kavalíři, pan Ignác ze Sternberka a jeho příbuzný, pan Petr z Říčan. Vyjeli na jaro z Bechyně, projeli jižním Německem, Švýcarskem, Francií, pobýli v Paříži a za rok z jara se vrátili do Čech na Bechyni. Cestovali většinou koňmo, provázeni jedním sluhou. Od toho si dali cestu po kaž-

AMERIKO, AMERIKO...

NA CESTĚ K MARSU

Obě americké sondy typu Viking jsou nyní na cestě k Marsu, a s nimi patrně poslední určitá naděje člověka najít známky života na jiné planetě našeho slunečního systému. Sonda Viking I odstartovala 20. srpna, Viking II. v září. Tato druhá sonda má přistát na Marsu přesně za rok po vypuštění z mysu Canaveral. 9. září 1976. Vypuštění první sondy se pozdrželo technickými závadami o několik dní, ale NASA doufá, že Viking I. vzdor tomu bude moci přistát, jak plánováno, na hlavní den oslav dvoustého výročí Spojených států, 4. července 1976. Obě sondy zatím fungují bez závad. Ale pro tým NASA, pověřený jejich sledováním a řízením, to bude rok neustálého napětí. Jsou to dvě dosud nejdražší a technicky nejsložitější americké sondy bez posádky. Jejich sestavení a let stojí miliardu

dolarů. Sestávají obě z dvou částí, z orbitálního mechanismu — budou nejdříve kroužit kolem Marsu — a z přistávacího modulu, který je vlastně malou automatizovanou laboratorii, schopnou odebrat a analyzovat vzorky půdy a hledat v nich stopy po dávším, nebo dosud existujícím životě. Elektronickými přístroji mají sondy podobně zkoumat i vzdálenější okolí, a mají ovšem i planetu fotografovat z bezprostřední blízkosti. Doufá se tedy, že konečně vyřeší i záhadu proslulých kanálů na Marsu. Někdo už samozřejmě nepředpokládá, že jsou to veřejné práce Martanů, ale geologická teorie, jako že to mohou být koryta vyschlých řek, jsou dosud vesměs sporné. Vypuštěním sond Viking I. a II. začíná tedy druhá fáze amerického kosmického výzkumu. K té, jak americká vědecká obec už téměř

nepochybuje, bude patřit patrně i přistání člověka na Marsu v osmdesátých letech. Bude k ní patřit i navratitelná kosmická loď, podobná už do jisté míry letadlu, nejen tou schopností návratu a dalšího letu, nýbrž i tím, že bude vozit i pasažéry bez astronautického výcviku. NASA s ní hodlá podniknout asi tři stovky letů, počínaje rokem 1978 nebo 1979. I když pozornost Ameriky se teď odvrátila od kosmických exploračních k pozemským problémům, všechno nasvědčuje tomu, že její druhá kapitola kosmického výzkumu by mohla být eventuelně zajímavější nežli ta první.

PREMIÉRA HER IVANA KLÍMY

Videňské divadlo premiéru Her Ivana Klímy dokonce odložilo, nejenom proto, že režisér náhle onemocněl a narychlo musel zaskakovat jiný, ale také, že se do poslední chvíle doufalo, že autor po vzoru Pavla Kohouta se bude smířet premiéru zúčastnit. Ale tak jako v minulosti nedostal opět výjezdni povolení. Autor nesmí v Československu publikovat a má se žít jako pomocný dělník při transportech. Premiéra neměla ve vídeňském tisku dobrý ohlas, pro obtížnost realizace i některé herecké výkony. Vídeňská Die Presse napsala: "Doufejme, že Ivan Klíma, přesto, že nám je zásadně vítán, nepřijede během příštích týdnů do Vídně." Podle novin by byl realizaci zklamán. Klímovy "Hry" se skládají z malých šestí, téměř nedokončených her s jasným politickým podtextem z dnešní Prahy.

Dobromyslá žena soudce se zvláštní oblibou pro salátové recepty pozve hosty. Pro jednou se nemají vést politické diskuse, ale hrány různé hry. Společnost začíná celkem nevinně, podle vůně se hádají chystaná jídla, ale náhle se hraje na rukojmího a soudní jednání. Osm lidí — hostů má různá povolání: fyzik, právník, sociolog, sportovec, architekt atd. Už první hra na čichání jídel se nřlíbi host telí soudci, neboť účastníci mají zavázané oči a to jej příliš upomíná na minulost státního zástupce. A tak v průběhu šesti her se odehrávají hry tlustého architekta na dívčího vraha a romantického ustopstovi a sociologovi se ustává smýčka kolem krku. Sociolog Kamil, který říká, že nehrál, ale jen si vzpomínal, je klíčová postava Her. Jeho knihy jsou zakázány, nesmí přednášet na universitě a z jeho knihy je citována věta: "Nejsvobodnější hlavy sedí na tělech se spoutanými pěstmi." Autor říká v programu ku své hře: Život nás nutí hrát jstě role jen proto, abychom splnili očekávání jiných.

3 Nations Wine and Dinner House

V KALIFORNII

Stará tradice dobrého jídla a pití, české hudby a zábavy pokračuje již třetí rok za vedení populárního, bývalého hospodského z "České hospůdky" v San Franciscu. — Každou neděli a sobotu je u něho dostaveníčko krajanů. — 50 mil severně od San Franciska "highway 101" v historickém údolí Jacka Londona. V Glen Ellen, 3 míle za Agua-Caliente, kam se chodíte koupat. Jidelna pro 100 osob, česká muzika, bar, vinárna, kulečník, vše pro vaše pohodlí a zábavu. Na jídelníčku vídeňský řízek, escargos — canneloni — seafood — steaks — prime rib, knedlíky, aj. Víno, pivo, česká muzika a harmonikář na čepu. Přijímáme záznamy na party do 50 osob.

13756 ARNOLD DR. GLEN ELLEN
LUNCH 11-2 — DINNER 5-9 PM
SATURDAY & SUNDAY 11 AM — 9 PM
FOR RESERVATION CALL 996-9979
Never on Monday
Srdečně Vás zve JIŘÍ SIEBERT
Na zdar!

děm noclehu zapisovat svoje příhody a prohlídky různých památností. Tak vznikl jakýsi cestopis ve formě deníku, který je zajímavý tím, co starobylého turistu poutalo a také oršem tím, čeho nedbal. Krajinných krás si skoro ani nevšiml. To už musely být hodné vysoké hory ve Švýcarsku nebo ve Francii, aby se o nich zmínil. Nejvíce je zájímalo prohlížení chrámů, klášterů a kaplí. Ovšem jen katolických, protestantskými zeměmi projížděl rychle a bez valného zájmu, a pak všelijaké křičky barokních zámků a parků a jen někdy technická zařízení, tenkrát moderní, která v Čechách neznali. Trochu podezíraly je zájem obou turistů — oba byli čísařští důstojníci — o věci vojenského rázu. Kde mohli, prohlíželi pevnosti a zbrojnice, všimali si počtu posádek a jakosti mužstva, ale jen ve Francii, a podrobně vše dávali zapisovat do svého deníku. Bylo to v době neustálého nepřátelského napětí mezi dvorem vídeňským a francouzským a proto by se mohla naskytnout domněnka, zda naši kavalíři nebyli tak trochu předvojem dnešních varšavskosmluvních agentů.

Jaké potíže a nepohodlí museli tenkrát turisté často snášet, prozrazuje tento záznam z Francie: "Dne 13. Februaru v městě Troyas (Troyes) páni prohlíželi chrám sv. Petra, velmi nákladně starobylým dílem vystavěný. Po obědě jeli dále přes město Prove (Provins). Toho dne velmi zlou cestu a vítr veliký jsme měli. Jsouce pak den nedělní, ani toho dne na té cestě mši sratý jsme dostali nemohli. Na noc pak do vsi Dezin. Hospodu naše Aleser defrance (A l'éen de France) byla. Vyjedouce ráno z té vesnice do veliké prstky, totiž deště se dalo. Přestanouce dešť, tedy kroupy zase přšely a velký vítr se na to strhl. Při tom i hodně mrzlo. My jsouce od deště naskrze promokli, velkou zimou jsme již na koních sotva obeseděti mohli. Naše pláště na sobě majíc, s nimi soteva skrze dveře protlačili jsme se mohli. Sejdouce s koní a naše pláště na sobě majíc, tu jsme v hospodě zůstali museli, až nám drobet změkly. Na noc pak do města Brigantrober (Bri-Comte-Robert) jsme přijeli a odtud ráno v hodinu 7. jsme jeli a k obědu do Paříže jsme přijeli."

Norodobý turista věřšnou uopomene v cizině navštívil nějaký zábavní podnik. Naši turisté si něco podobného dopřáli v Rezně, ale oě skromnější byly tehdejší požadavky publika! Slysme: "Dne 15. máji přijeli jsme na nocleh do města hlavního Regenšparku k Zlatému medvědu. Po večeri pšišli kejklřové a všelijaké kunsty provozovali. I Jeho Milost pan Hrabě (Sternberk) některým se ušil. Od kterýchžto kunstůr jim dano 36 krejcarův. Mezi těmi kunstýři nic nebylo divnějšího jako jedno dřece dosti velký. To se zmítalo semotam, jako by v sobě žádných kostí nemělo. To se Jeho Milost pan hrabě zasmál, nebo to bylo něco přsměšného s tím dřečem." Je až dojemné, jak málo stačilo k zábarě tehdejších turistů, třeba i lidí významných a na svou dobu učených. Hrabě Sternberk se stal prezidentem apelačního soudu na Pražském hradě a pan z Říčan hejtmánem kraje vltavského.

A ještě jedna perlička. Když leželi na noclehu ve francouzské vsi Aserdonu, "ženkyška v noci zaťastý do pokoje přicházela, s třemi velikými deevami a Courage Messieurs! křičela." A náš cestopisec o ni napsal pouze jediné konstatorání: "Nebylo vidět pš: ani nic dobrého."

JAN RYBA